

Anneke (1959): 'Ik zou kiezen voor een Buurtbaan, dan ben ik verlost van het gehijg van de bijstand'

Hoe ben je Utrechter geworden?

'In 1995 ben ik hier komen wonen, omdat provincie Utrecht de laagste werkloosheidscijfers had. Eerst in Lombok en nu woon ik in Ondiep.'

En heb je ook werk gevonden vanuit deze stad?

'Jazeker, in het begin heb ik vooral freelance werk gedaan en na ongeveer drie jaar kreeg ik een vast contract bij een uitgeverij. Daar heb in 2003, na zes jaar, ontslag genomen. Ik zat daar min of meer aan mijn top en wilde wat anders. Daarna ben ik in diverse tijdelijke contracten beland. Mijn laatste tijdelijke contract was bij een stichting voor opvang en begeleiding van vluchtelingen met een verblijfsstatus in midden Nederland. In mijn eerste jaarcontract werkte ik er in een gecombineerde functie van office manager en communicatiemedewerker, in mijn tweede jaarcontract werd ik alleen office manager. Hierna kreeg ik in 2013 geen derde jaarcontract. En na drie maanden WW belandde ik in de bijstand, tot nu toe.'

Waarom hield jouw baan bij die stichting voor vluchtelingenwerk dan op?

'Nee, mijn baan hield niet op! Een deel van mijn baan werd overgenomen door vrijwilligers. Die heb ik zelf ingewerkt en ik werd hun begeleider. Dus mijn betaalde baan werd wegbezuinigd en vervangen door onbetaald vrijwilligerswerk. Met vrijwilligers die dat dan deden in de hoop om weer betaald werk te krijgen. Dat vond ik heel raar.'

Dus nu ben je al zeven jaar lang vanuit de bijstand aan het solliciteren?

'Ja, al zeven jaar, elke week vijf keer.'

Maar dat telt dan op tot bijna 1.700 sollicitaties. Hoe vaak werd je uitgenodigd?

'Frustrerend genoeg slechts drie keer. Vaak werd gezegd of geschreven dat ik overgekwalificeerd was, met mijn meerjarige ervaring als communicatie adviseur en HBO opleiding journalistiek. Noodgedwongen ben ik ook gaan schrijven op banen onder mijn niveau. Maar nooit uitgenodigd. Tot recent bij een thuiszorgorganisatie, waar ik dan nu een paar uur per week kan werken. Maar nog steeds zit ik in de bijstand en is mijn inkomen op bijstandsniveau. Elke euro die ik verdien gaat er bij de bijstand weer af. Wat mij opvalt is dat ik tot mijn vijftigste nog wel regelmatig werd uitgenodigd, daarna niet meer. Ik ben blijkbaar nu te oud?'

Wat doet dat allemaal met je?

'Iets raars, je wordt genegeerd. Zelfs na honderden brieven bleef ik dan regelmatig nog hoop houden, omdat ik dan een baan wel weer leuk vond. Maar nu ik 60 jaar ben geloof ik er niet meer in, ik heb het losgelaten. Rutte zegt, je moet je invecchten, maar voor mij is het klaar. En dat voelt nu oké. Een keer werd ik gebeld door een uitzendbureau en kreeg ik een jong meisje aan de lijn die mij moest bellen om na te gaan of ik wel Nederlands spreek.... maar op mijn cv kon ze toch zien dat ik in Nederland ben geboren en hier een HBO opleiding heb gevolgd? Waarom dan mij bellen? Misschien vanwege mijn buitenlands klinkende achternaam? Dat komt er dan ook nog overheen.'

Ervaar je steun vanuit de gemeente bij het vinden van werk?

'Tja, ik heb wel eens gevraagd of ik een opleiding kan doen, maar dat mag in de bijstand niet. Zo had ik graag een opleiding Spaans of doventolk willen volgen. Dat is een dag in de week op school, verder zelfstudie, vier jaar lang. Maar het mag niet. Terwijl je met drie dagen betaald werk dat gewoon wel kan doen. Zo raak je in de bijstand steeds verder achterop.'

Bij de gemeente heb ik ook geen vaste persoon met wie ik daarover kan praten, die mij kent. Zo heb ik nu zelfs te maken met drie verschillende ambtenaren tegelijkertijd, waaronder iemand die mijn sollicitaties controleert en weer een ander die mijn inkomsten bij de thuiszorg maandelijks aftrekt van de bijstand. In het contact met de gemeente voel ik ook geen betrokkenheid, soms kunnen ze dan zeggen "ga dat maar doen als freelancer". Maar dat wil ik niet, ik heb dat zeer kort als starter gedaan, dat kon met aanvulling vanuit de bijstand. Nu zou ik dat als zzp'r moeten doen, en dan vervalt de bijstand, met de grote kans dat ik onder bijstandsniveau ga verdienen. Maar ik wil nu een betaalde baan met zekerheid, met stabiliteit.

Meestal houd ik mij stil, want ik zit niet te wachten op oplossingen die voor mij niet werken. Ik werk nu weliswaar bij een thuiszorginstelling, maar omdat ik te weinig uren per week kan maken, en het werk daardoor te weinig oplevert, zit ik nog steeds in de bijstand. En het maakt me niet echt trots, want ik werk zonder mijn diploma's en ervaring te gebruiken, ik heb er niet voor geleerd.'

Wat is dan nu wel je droom, wat zou je graag willen?

'Uit de bijstand! Want ik vind het vervelend zo gecontroleerd te worden en zo weinig rechten te hebben. Een paar jaar terug was ik voor enkele maanden naar India om vrijwilligerswerk te doen en is de bijstand tijdelijk gestopt. Toen ik terug kwam heb ik een nieuwe aanvraag gedaan voor bijstand. Dan willen ze precies weten wat je inkomsten zijn geweest in de voorgaande zes maanden. Toen zagen ze dat ik wat geld had gekregen van vriendinnen met op het bankafschrift "voor je verjaardag". En dan toch werd ik gedwongen om die vrienden te benaderen voor een schriftelijke verklaring. En dat ging dan om een bedrag bijvoorbeeld van € 25,-. Zo vernederend. Je hele privéleven wordt dan uitgeplozen. Ik voel mij machteloos, zonder eigen rechten, want als ik niet doe wat ze mij vragen kunnen ze mijn uitkering stoppen of korten. Terwijl ik die giften kreeg in een periode dat ik geen bijstand had. Het is alsof je weer een klein meisje bent dat moet gehoorzamen, moet doen wat de meester zegt. En dat doe ik dan maar.

Wat ik ook heel erg vind is dat ik na jaren bijstand, zonder werkomgeving, veel sociale contacten verlies of misloop. Het geld is nog het minste. Bij de stichting voor vluchtelingenwerk verdiende ik per maand maar honderd euro meer dan bijstandsniveau, maar het voelde zo goed om je eigen geld te verdienen. Ook al is mijn vertrouwen in het krijgen van een betaalde baan met voldoende inkomen heel klein, toch hoop ik nog steeds uit die bijstand te komen.'

Zou je voor een Buurtbaan gaan, ook al verdient dat niet of nauwelijks meer dan de bijstand?

'Ja, dan kies ik voor de Buurtbaan, dan ben ik verlost van het gehijg van de bijstand. Gemeente Utrecht adviseert wel het doen van onbetaald vrijwilligerswerk als opstap naar betaald werk, maar dat gebeurt in de praktijk eigenlijk niet meer. Op deze manier voelt vrijwilligerswerk voor mij eerder als een onbetaalde stage. Ook hebben ze tijdelijke banen met behoud van uitkering voor je, zogenaamd om werkervaring op te doen. Werkervaring heb ik genoeg. De gemeente laat daarmee steeds zien dat ze niet met mij meevoelen, niet goed beseffen wat de realiteit is voor iemand in de bijstand. Laat die Buurtbaan maar komen!'

Interview door EenUtrecht op 1 december 2020.

Anneke wil niet met haar achternaam in de publiciteit.